

bindelse med, hvad der blev foretaget og forhandlet for at bringe det kirkelige Forfatnings-Spørgsmaal til en god Afgjørelse. Skulde en tidligere Afgjørelse af Bispørgsmaalet blive nødvendig, da burde der, meente man, heller indrømmes Menighederne en raadgivende Stemme med Hensyn til samtlige Ansøgere end en indskrænket Valgret.

Efter denne korte historiske Fremstilling af, hvad der blev forhandlet, udtalt, vedtaget ved Landemødet i Maribo, skal jeg, efter det høie Ministeriums Forlangende, ikke unblade selv at udtale mig om de i den nævnte Circulaire stillede Spørgsmaal.

Hvad da først angaaer Spørgsmaalet om Tilraadeligheden af det i Landstthinget omændrede Lovforslag om Dannelsen af Frimenigheder, da maa jeg, i Overensstemmelse med hvad jeg tidligere paa et andet Sted har udtalt, med Bestemthed erklære, at jeg finder det utilraadeligt. Det er ikke lidet bedre end det i Landstthinget fra Folkethinget indbragte Lovforslag. De strenge Straffebestemmelser, der ere tilspiede for Unbladelse af at efterkomme de i Loven stillede Betingelser, ville bidrage til, at Misbrug af Friheden bliver sjældnere. — Men netop dette, at det er blevet anset for nødvendigt, at tilspie saa strenge kirkelige Straffebestemmelser (*excommunicatio major*), viser, at der i den indrømmede Frihed maa ligge en stor Fristelse til at overstride de afstufne Grændser. Feilen ved det omændrede Forslag, som nødvendigviis maa bringe mig til at stemme imod det, er, at det vel i Bifestemmelserne er forbedret, men at det i Hovedsagen, i Principet er ganske det samme som det fra Folkethinget indbragte Forslag. — Det er jo Principet — ikke at Kirkestyrelsen paa indgivet Andragende, naar der skjønnes at være Grund dertil, skal kunne give Tilladelse til Dannelsen af nye Menigheder (Bemyndigelse dertil har Ministeriet længe haft, og ikke unbladt, hvor det behøvedes, at benytte), men, at enhver, mængstedsfra samlet, Minoritet af 20 Huusfædre skal have en medfødt Ret til, uden at adspørge Ministerium, Biskop, Provst, Præst, Sognemenigheder, naar den blot selv vilde og forlangte det, at oprette sig til en Menighed i Menigheden, at Kirkemagten skal ligge, ikke i Kirkestyrelsen, ikke i Samfundet, det store, ikke i de smaa, men i Individerne, i Tallet, i Sneesen. At give Menighedsmedlemmerne Ret og Frihed til paa Forhaand ikke blot at splitte og dele sig, men til at danne Menigheder i Menigheden, vilde være omtrent det samme, som at tillade dem at arbejde paa Menighedslevets Opløsning. Overensstemmelse i Henseende til Lære og Cultus er ikke tilstrækkelig til at holde et Kirkesamfund sammen, naar Uoverensstemmelse i Henseende til Regimente trænger sig ind.

Med Hensyn til det andet af det høie Ministerium i Circularen stillede Spørgsmaal — der er af langt større Betydning, men derfor ogsaa langt vanskeligere at besvare — skal jeg tillade mig følgende Bemærkninger:

At der findes „Trang til Forandringer“ ogsaa i det Kirkelige kan ikke nægtes, ei heller undre. Man pleier, naar man i Korthed skal karakterisere Tidsalderen, stundom at sige: vi leve i en Overgangstid. I en saadan hører det til Dagens Orden, at det Gamle afløses af det Nye. Kirken staaer ifølge sin Natur i saa nøie Forbindelse med det menneskelige Liv, at den ikke kan blive uberørt, hvor Livet omkring den stadigt sættes i stærk Bevægelse.

Foraaabidt imidlertid denne Trang til Forandring i det Kirkelige hidrører fra indre Grunde, maa betragtes som Udtryk for den indre Uro, Mangel paa Fred og Hvile, der som en naturlig Følge pleier at indfinde sig, hvor en heel Tidsalder, Slægt har gjort sig skyldig i mislig Omgængelse med de Gøder, der ere stænke de den menneskelige Verden i Christendommen, da er her ikke Stedet til at dvæle derved og tale derom, da maa man henvise de af denne Uro Vidende til Behandling ved indre Midler, og lade det være Lærerstandens Sag at see til, hvorledes den maatte kunne bære det Ansvar, der nærmest maatte falde paa den.

Men Trangen til Forandring kan ogsaa hidrøre fra ydre Grunde og Anledninger; og om denne er her formeentlig Tale, hvor der spørges om „legislative eller administrative Foranstaltninger“. Souverainitetens Indførelse førte med sig, at Christian den Tredies Kirke-